

ARBOGA KOMMUN

Riktlinje för arbetet med barnkonventionen i Arboga kommun

Innehåll

1	Riktlinje för arbetet med barnkonventionen i Arboga kommun	3
1.1	Inledning.....	3
1.2	Vision och förhållningssätt.....	3
2	Syfte	5
2.1	Barnkonventionens grundprinciper	5
2.2	Definitioner av perspektiv och begrepp.....	6
2.2.1	Barnperspektiv	6
2.2.2	Barnets perspektiv.....	6
2.2.3	Barnrättsperspektiv	6
2.2.4	Barnrättsbaserat synsätt.....	6
2.2.5	Barnkonventionens barnsyn	7
3	Barnrättsarbetet i Arboga kommun	8
3.1	Ledarskap	8
3.2	Barns delaktighet.....	8
3.3	Prövning av barnets bästa	8
3.4	Uppföljning och utvärdering av riktlinjen och barnrättsarbetet.....	9

1 Riktlinje för arbetet med barnkonventionen i Arboga kommun

1.1 Inledning

FN:s konvention om barnets rättigheter (Barnkonventionen) antogs av FN 1989 och 1990 ratificerade den svenska regeringen barnkonventionen. En ratificerad konvention innebär att rättigheterna ska tillämpas på alla nivåer i samhället. Sveriges riksdag har antagit två nationella strategier för att stärka barnets rättigheter. Den första antogs 1998 och den andra 2010.

Den 13 juni 2018 beslutade riksdagen att inkorporera Barnkonventionen i svensk lag från och med den 1 januari 2020. Av propositionen (2017/18:186) framgår att regeringen anser att det behöver förtydligas att Sveriges konventionsåtagande innebär att barnkonventionen ska säkerställas på alla nivåer inom offentlig verksamhet och att ett barnrättsbaserat synsätt ska genomsyra all verksamhet som berör barn och unga.

1.2 Vision och förhållningssätt

Kommunens vision är:

Arboga kommuns styrmodell har sin utgångspunkt i visionen och de strategiska områdena inspirerande livsmiljö, inspirerande livslångt lärande, inspirerande arbete och inspirerande organisation. Arboga ska vara en inspirerande plats i första hand för dem som bor och verkar här, men även för besökare.

En sammanslagning av barnkonventionen och Arboga kommuns vision och strategiska områden ger ett förhållningssätt där Arboga kommun ska verka för att *barn* har:

- En inspirerande livsmiljö,
- Ett inspirerande livslångt lärande,
- En inspirerande utbildning som leder till arbete och

- Att alla delar inom Arboga kommun som ett barn verkar i eller möter under sin uppväxt ska vara en för barn inspirerande organisation.

2 Syfte

Syftet med riktlinjen för arbetet med barnkonventionen i Arboga kommun är att förverkliga FN:s barnkonvention i Arboga kommun så att ett barnrättsperspektiv genomsyrar samtliga av kommunens verksamheter. Med barnrättsperspektiv menas att barnets bästa och barnkonventionen ska vara utgångspunkt för allt arbete som utträttas i kommunen.

Målgruppen för riktlinjen är alla politiker och medarbetare i Arboga kommun. För att säkra upp arbetet med barnkonventionen behövs både övergripande riktlinjer samt struktur för genomförande på verksamhetsnivå. Samtliga verksamheter har ett ansvar att tillämpa barnkonventionen inom ramen för sitt uppdrag. Den här riktlinjen ska fungera som ett styrdokument i det arbetet och tillsammans med tillhörande implementeringsplan sätta ramarna för Arboga kommuns fortsatta arbete med barnkonventionen.

2.1 Barnkonventionens grundprinciper

Barnkonventionen består av 54 artiklar. Det är artiklarna 1-42 som ska gälla som svensk lag. Övriga artiklar är av administrativ karaktär som inte påverkar konventionens innehåll och därför inte ska inkorporeras.

Fyra av artiklarna speglar barnkonventionens huvudprinciper, de så kallade grundprinciperna:

- **Artikel 2:** Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Ingen får diskrimineras.
- **Artikel 3:** Vid alla åtgärder som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnet bästa.
- **Artikel 6:** Alla barn har rätt till liv, utveckling och överlevnad.
- **Artikel 12:** Varje barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Barnets åsikt ska beaktas i förhållande till barnets ålder och mognad.

De fyra grundprinciperna är centrala i barnkonventionen och utgör grunden för barnkonventionens barnsyn. De ska användas tillsammans men har även en självständig betydelse. Barnsynen ska vara utgångspunkt i beslut och åtgärder som kan röra enskilda barn

eller grupper av barn. De är även vägledande för hur de övriga rättigheterna ska tolkas.

2.2 Definitioner av perspektiv och begrepp

Barnkonventionen uttrycker ett förhållningssätt till barn som sätter barnets bästa i fokus. För att kunna bedöma vad som är barnets bästa krävs kunskap om flera perspektiv. I Arboga använder vi oss av de perspektiv och begrepp som Barnombudsmannen formulerat:

2.2.1 Barnperspektiv

Den enskilde vuxnes syn på barnet, på barndom och barndomens villkor. Den vuxne bygger sitt perspektiv på sina egna erfarenheter från barndomen, hur den anser att barn har det generellt och hur den ser på barn i sin omgivning. Även faktorer som tradition och kultur finns med i den vuxnes barnperspektiv.

Här finns även samhällets barnperspektiv, det vill säga det generella barnperspektivet i samhället som speglas till exempel genom lagstiftning, allmänna råd, föreskrifter, normer och attityder.

2.2.2 Barnets perspektiv

Detta är varje barns syn på sitt eget liv och sin omvärld. Det baseras på barnets ålder, mognad, erfarenheter, tradition, kultur och inte minst nuvarande livssituation. Barnets perspektiv är föränderligt under barnets uppväxt. Barnets perspektiv kommer fram först när barnet själv får berätta, det vill säga den vuxne måste säkerställa att barnets perspektiv beaktas genom att fråga och lyssna till barnet.

2.2.3 Barnrättsperspektiv

Att ha ett barnrättsperspektiv i frågor som berör barn innebär att ha barnkonventionen som utgångspunkt. Detta innebär att se frågan utifrån alla de rättigheter som varje barn har i konventionen. Alla rättigheter är inte relevanta i alla frågor som rör barn, men för att säkerställa ett barnrättsperspektiv ska minst barnkonventionens fyra grundprinciper genomsyra frågan.

2.2.4 Barnrättsbaserat synsätt

Att varje barn upp till 18 år ska ses som bärare av rättigheter. Ett sådant synsätt kräver att varje barn erkänns, respekteras och skyddas som rättighetsbärare med en individuell personlighet, egna behov och intressen och personlig integritet. Det innebär också att barnets rätt att bli hört och få sina åsikter beaktade måste tillgodoses

systematiskt i alla processer och att barnets egenmakt och deltagande ska vara centralt i alla ärenden och beslut som berör barnet.

2.2.5 Barnkonventionens barnsyn

Barn är en särskilt utsatt och sårbar grupp i behov av ett extra starkt skydd, samtidigt som de befinner sig i en speciell beroendeställning. Det påverkar barns möjligheter att kunna tillvarata sina rättigheter. Barn är också kompetenta och handlingskraftiga, vilket måste synliggöras för samhället. Därför behöver barns mänskliga rättigheter definieras i en särskild konvention – barnkonventionen.

3 Barnrättsarbetet i Arboga kommun

3.1 Ledarskap

Arboga kommun ska arbeta aktivt med att stärka barns rättigheter och alla medarbetare i Arboga kommun har ansvar för att barnkonventionen följs. Arboga kommuns chefer har ett särskilt ansvar för att implementera barnkonventionen. Kommunens chefer ska säkerställa att medarbetarna har kunskap om konventionens artiklar och hur artiklar som påverkar respektive verksamhet ska införlivas i ordinarie ärende- och beslutsprocesser.

Arboga kommuns chefer har ansvar för att i sin verksamhet utforma rutiner för barnrättsarbetet, för hur barnrättsarbetet årligen ska följas upp samt för att kontinuerligt bedöma medarbetarnas behov av kompetensutveckling.

3.2 Barns delaktighet

Barns rätt till delaktighet är en demokratisk rättighet och grundpelare för att kunna förverkliga alla andra rättigheter i konventionen. Delaktighet gör barnet till en likvärdig människa som tas på allvar. Det är artikel 12.1 i konventionen om barnets rättigheter som föreskriver att barn som är i stånd att bilda egna åsikter rätten att fritt uttrycka dessa i alla frågor som rör barnet. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad. Om barns delaktighet inte är inhämtat inför beslut som rör barn ska detta ställningstagande motiveras.

3.3 Prövning av barnets bästa

Det finns många aktörer som dagligen möter barn och fattar beslut av mer vardaglig karaktär. Den typen av beslut behandlas inte i den här riktlinjen. Beslut som fattas i vardagslivet ska dock respektera och återspegla barnets bästa och barnets rättigheter. Det är därför viktigt att berörda personalgrupper har kunskap om vad barnets bästa innebär i praktiken och hur barnets rättigheter ska genomsyra det vardagliga arbetet och alla beslut som tas.

En prövning av barnets bästa är ett underlag för beslut som fattas i frågor som direkt eller indirekt rör barn liksom i frågor som gäller enskilda ärenden rörande ett barn och övergripande beslut som rör en grupp barn. Det är artikel 3.1 i konventionen om barnets rättigheter som föreskriver att en prövning av barnets bästa *ska*

göras. Som bilaga till riktlinjen finns en mall för prövning av barnets bästa (se bilaga 1).

Hur omfattande prövningen ska vara beror på ärendets karaktär. Oavsett ärendets karaktär ska varje steg i mallen finnas med. Detta för att säkerställa att barnets bästa prövats. Mallen för prövning av barns bästa ska användas som en grundmall. Varje förvaltning, enhet eller verksamhet kan göra tillägg i mallen utifrån sitt specifika uppdrag. Prövningen kan upprättas som ett eget dokument eller inkluderas i befintliga utredningsmallar.

För mer information och vägledning se Sveriges Kommuner och Regioners samt Barnombudsmannens hemsidor.

3.4 Uppföljning och utvärdering av riktlinjen och barnrättsarbetet

För att säkra att rättigheterna enligt barnkonventionen tillämpas i organisationen är det viktigt att uppföljning och utvärdering sker systematiskt. Varje verksamhet i Arboga kommun ska kunna beskriva hur de bedriver sitt barnrättsarbete.

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att riktlinjen efterlevs i nämnderna och bolagen.

Alla nämnder och bolagsstyrelser ansvarar för att årligen sammanställa och följa upp förvaltningarnas och bolagens barnrättsarbete och rapportera till kommunstyrelsen. Denna återrapportering sker genom alla förvaltningars och bolags årliga verksamhetsberättelser eller motsvarande.

Riktlinjen ska följas upp och revideras en gång per mandatperiod. En arbetsgrupp med representant från varje förvaltning ansvarar för uppföljning och revidering. Sammankallande för arbetsgruppen är socialförvaltningens representant. Kommundirektören ansvarar för arbetsgruppens uppdrag.

Gäller från och med 2020-04-01